

ОБЩИНА КРИВОДОЛ ОБЛАСТ ВРАЦА

3060 гр. Криводол, ул. „Освобождение“ № 13, тел. 09117 / 20-45, e-mail: krivodol@mbox.is-bg.net

Проект:

СЪГЛАСУВАНО:

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ № / 2026г.

НИКОЛАЙ НИКОЛОВ
Председател на областен съвет
за намаляване на риска от бедствия
и Областен управител на Област Враца

ОТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ КРИВОДОЛ

ПРОГРАМА

**ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ
НА ОБЩИНА КРИВОДОЛ**

**ГР. КРИВОДОЛ
2026 г.**

I. Основание за разработване

Програмата за намаляване на риска от бедствия е разработена в изпълнение на чл. 6д и чл. 65б. т. 1 от Закона за защита при бедствия.

II. Цели и направления за намаляване на риска от бедствия

Цели:

- Предотвратяване и/или намаляване на неблагоприятните последици за здравето и живота на хората, опазване на държавната, общинска и частна собственост и околната среда следствие на природни и/или причинени от човешка дейност бедствия.

- Намаляване на рисковете, определени с общинския план за защита при бедствия.

Направления на дейностите за реализиране на оперативните цели за намаляване на риска от бедствия:

- Планиране и реализиране на превантивни дейности за намаляване и управление на рисковите фактори и повишаване на готовността за реагиране и възстановяване при бедствия.

- Изготвяне на оценки, анализи и мониторинг на рисковете от евентуални бедствия. Изграждане и поддържане на системи за мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване при бедствия.

- Прилагане на политика за инициране и провеждане на мероприятия за развитие капацитета на ръководния състав и служителите от администрацията за идентифициране и оценка рисковете от бедствия. Поддържане на информираността и взаимодействието между институциите отговорни за защитата на населението.

- Провеждане на обучение на всички нива в администрацията и сред населението за изграждане на култура за защита при бедствия и повишаване на информираността на населението в дейностите за намаляване на риска от бедствия.

III. Природни и причинени от човешка дейност опасности, които могат да предизвикат бедствия. Мероприятия за намаляване риска от бедствия.

1. Основни природни и причинени от човешка дейност опасности

Идентифицирането на опасностите, които могат да предизвикат проява на бедствия е продължителен процес, насочен към съобразяване не само с проявили се и съществуващите в момента, но и към развитието им във времето. Необходимо и особено важно е да се отчита историческото развитие на опасностите, тъй като инциденти, които са се случили, или са били избегнати, могат да допринесат за анализиране на историческата повтораемост на някои бедствия - природни или причинени от човешка дейност.

През последното десетилетие Република България бе засегната от голям брой и с висок интензитет бедствия, което поставя страната ни в териториите, характеризиращи се с висок риск в тази сфера.

Територията на Република България и в частност на Община Криводол е изложена на следните видове опасности:

- *Сеизмична опасност*
- *Опасност от наводнения*
- *Опасност от пожари*
- *Опасност от неблагоприятни метеорологични явления (силен вятър, градушка, обилни снеговалежи, снежни бури, заледяване и екстремни температури)*
- *Опасност от свлачища и ерозия*
- *Опасност от ядрени или радиационни аварии*
- *Опасност от биологично замърсяване и заразяване (развитие на епизоотични пандемии и други епидемии, не разпространявани чрез животни)*
- *Опасност от промишлени аварии и аварии при превоз на опасни вещества, материали и отпадъци, и автомобилни катастрофи*
- *Опасност от терористична дейност*

Сеизмична опасност

Сеизмичните въздействия се характеризират със своята непредвидимост, особено по отношение на времето, поради което при проявата им се причиняват големи по размер негативни последици - жертви и пострадали сред населението, значителни материални щети и др.

От сеизмологична гледна точка България е разположена в Алпо-Хималайския сеизмичен пояс. Република България се намира в централната част на Балканския полуостров, който е най-активен възел за Европа от Алпо-Хималайския земетръсен пояс. Земетръсната обстановка на Балканите има своя специфика. Основната част от земетресенията са с плитки огнища на дълбочина до 60 km, което силно увеличава ефектите върху земната повърхност. При висока гъстота на населението и голяма плътност на застрояването, този факт означава значителни последици даже от сравнително слаби земетресения (магнитуд $M=5.0-6.0$). Територията на Република България е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като земетръсно-опасни зони на Земята. Сега съществуващата (от 1981 г.) Българска сеизмична мрежа в рамките на Националната Оперативна Телеметрична Система за Сеизмологична Информация (НОТССИ) към Геофизичен Институт - Българска Академия на Науките осигурява надеждна регистрация и качествена информация за земетресенията ($M \geq 3.0$), станали на територията на България и околностите ѝ. За периода 1991-2006 г. е съставен каталог, в който са включени земетресения с магнитуд $M \geq 3.0$, станали в България и близките ѝ околности.

На територията на страната се определят три вътрешни сеизмични района:

- Североизточен – включва *Горнооряховската сеизмична зона, Шабленска зона, Дуловската зона*;
- Средногорски – състои се от *Софийска зона, Маришка зона, Тунджанска зона и Подбалканска зона*;
- Рило-Родопски – включва *Струмска зона, Местенска и Западно-Родопска (Велинградска) зони*.

Територията на Община Криводол попада в Горнооряховската сеизмична зона, която е с очаквания магнитут по скалата на Рихтер до 7,5^{-та} степен и интензивност от 9^{-та} и по-висока степен по скалата на Медведев – Шпонхойер – Карник /МШК/.

Въпросът за същинското прогнозиране - едновременното определяне на силата, мястото и времето на земетресението все още няма еднозначно решение в световен мащаб. Сеизмичната опасност не може да бъде контролирана, но сеизмичният риск може да бъде управляван и намален. Намаляването на сеизмичния риск се осъществява преди всичко чрез подобряване на устройственото планиране и инженерно-техническото проектиране, изграждането и експлоатацията на строежите.

Опасност от наводнения

В последните години наводненията в целия свят са често проявяващи се бедствия. Те причиняват огромни щети, тъй като засягат урбанизирани територии, продуктивни земеделски земи и горски масиви и не рядко са свързани с човешки жертви. В съответствие с научната класификация за този вид опасности и съгласно Закона за водите, наводненията могат да бъдат природни и техногенни.

Природни наводнения:

- наводнения от речни разливи - разрушаване на язовирни стени, диги или други хидротехнически съоръжения, стеснени и с намалена проводимост, затлачени речни русла, дерета и канали
- поройни наводнения – наводнение, предизвикано от падане на обилни, поройни валежи – над 30 л/м² или при интензивно топене на снеговете и препълване на канализационната мрежа за повърхностни води;

Техногенни наводнения:

- наводнения от аварии и неправилно управление на хидротехнически съоръжения;
- наводнения, причинени от преднамерени действия.

От опита на проявилите се през последните години наводнения на територията на цялата страна се установява, че прилаганите досега дейности за намаляване на риска от възникването на наводнения са недостатъчни и често прилагани след събитията. Това се обуславя от невъзможността за цялостно предвиждане и отчитане на възможните причини и реакцията за недопускането им. От това следва да се премине към политика на цялостно управление на риска от наводнения **в условията на „съвместно съществуване” с тях.**

Такъв комплексен подход следва да разглежда всички аспекти за управление на риска, като се съсредоточава върху предотвратяването, защитата, подготвеността, включително прогнозите за наводнения, системите за ранно предупреждение и да отчита теренните характеристики на община Криводол. Климатичните промени водят до крайности по отношение наличието на вода. Основна задача на община Криводол е да се разработят и изпълнят мерки за предотвратяване отрицателните последици от засушаване или наводнения. В изпълнение на мерките предвидени в Плана за управление на речния басейн (ПУРБ) са идентифицирани рисковите зони за наводнения и са определени мерки, които следва да се предприемат.

Специфична задача е опазването на големите водни обекти на територията на общината от отрицателно антропогенно въздействие и ефектите на измененията на климата. Те представляват уязвими екосистеми, с огромно значение за много растителни и животински видове. Запазването на доброто им хидрологично, химическо и биологично състояние изисква анализ на заплахите и мерките, които трябва да се предприемат за предотвратяването им и разработването на план за опазването и управлението им.

Наводненията на територията на Община Криводол обикновено са поройни. Те се проявяват когато интензивността на водообразуване при проливни валежи

наруши отточния модул на терените или действителния отточен модул на изградената канализационна система на територията на Общината в населените места.

Поройните наводнения могат да са свързани с наличието на речна мрежа и да възникнат след интензивен валеж, независимо от състоянието на водния режим в нея.

Особено опасни са поройните наводнения за града и районите, където водонепропускливите, улични и тротоарни настилки създават условия за формиране на потоци с голяма скорост на водата, бърза концентрация и почти никакви загуби от инфилтрация в почвата. Подобен ефект се получава и в деретата с голям наклон на дъното и скатове, където бързата концентрация на оттичащите се води от водосборните райони е в състояние да породи катастрофални водни потоци с много малка трайност, но с висока разрушителна сила.

Намаляването на риска от наводнения се осъществява преди всичко чрез изграждане на хидротехнически съоръжения, добро устройствено планиране на територията и не на последно място - повишаване на готовността за предотвратяване или намаляване на негативните последици от наводнения чрез превантивни мерки, обучение на населението, адекватна подготовка, планиране на спасителните дейности и др. Като крайно необходима превантивна мярка се прилага ежегодното почистване на коритата на реките и деретата и поддържането им в условия на осигуряване проводимостта на водите.

Най сериозна заплаха за възникване на евентуални наводнения в Община Криводол представляват р. „Ботуня”, р. „Въртешница“ и р. „Рибине“ и/или частично или пълно разрушаване на язовирни стени в общината. Потенциално опасни язовири в общината е яз. „Жиев лъг“ с. Лесура, но той в момента е ремонтирани преливни и изпускатерни съоръжения и вероятността да прелее през стената или да я скъса е много малка.

Опасност от пожари

Пожарът е процес на горене, в резултат на което се унищожават или повреждат материални ценности. Често се създава и опасност за живота и здравето на хората.

Основни причини за възникване на пожари са природни явления и/или човешка дейност. В зависимост от мястото на възникване, пожарите биват: в жилищни, в промишлени и селскостопански обекти, в транспорта, в горите, полските масиви и др.

Опасността от възникване на пожари е променлива величина за различните сезони, условия и обекти. На територията на Община Криводол през летния сезон пожари възникват предимно в полските и горски масиви и дворове на граждани, а през отоплителния сезон – предимно в сградния фонд.

Основни фактори за намаляване броя на пожарите и щетите от тях са:

- повишаване ефективността на обучението в учебните заведения;
- повишаване културата на населението в областта на пожарната безопасност;
- прилагане на необходимите превантивни мерки за недопускане възникването на пожари и за ограничаване разпространението на възникнали пожари;
- познаване и спазване на правилата за пожарна безопасност за различните обекти и дейности;
- поддържане степен на готовност на екипи и техника за борба с пожарите.

Опасност от неблагоприятни метеорологични явления (силен вятър, градушка, обилни снеговалежи, снежни бури, замедяване и екстремни температури)

Засушаването е следствие от намаляването на валежите за дълъг период от време. Често редица метеорологични елементи като високи температури, силни ветрове и ниска относителна влажност се проявяват съвместно със засушаването, което прави това явление много силно изразено. Установената негативна тенденция в многогодишните изменения на валежите за много райони на България показва, че съществува вероятност за проява на засушавания в страната. Това налага да се изследва и анализира риска от суша и да се разработят и прилагат мерки за неговото намаляване и възможно отстраняване.

Силните ветрове не са често явление за страната. Средногодишният брой на дни със силен (ураганен) вятър е между 5 и 20 дни. Ураганният вятър, надхвърлящ значително ветровото натоварване при оразмеряването на сгради и обекти, е рядко явление, но въпреки това се случва. Силните ветрове на територията на общината могат да доведат до прекъсване на електроснабдяването вследствие на късане на въздушните далекопроводи, пречупване на клони и дървета, нарушения на инфраструктурата и са заплаха за живота, здравето и имуществото на хората.

Спецификата на континенталния климат е в основата и на възможни снегонавявания. Снежните виелици и замедявания са познато явление за територията на Община Криводол. Те са характерни за месеците декември и януари, но могат да се проявят и през останалите зимни месеци. Снежните бури и замедявания водят до нарушаване на въздушните комуникации, блокиране на пътищата и е възможно да поставят в рискова ситуация живота на много хора. Снеговалежите могат да имат бедствен характер главно в населените места и да причинят блокиране на транспорта, прекъсване на електроснабдяването и водоснабдяването, затруднения в медицинското осигуряване и снабдяването с хранителни продукти на населението. Ниските температури са причина за замедяване на пътните платна, обледняването на електропроводи и други открити комуникационни линии.

За община Криводол от особено значение е предприемане на мерки срещу снегонавяванията и обледяване по пътищата от Републиканската пътна мрежа и по общинските пътища.

Основните участъци от пътната мрежа, по които е най-вероятно да възникнат снегонавявания и обледяване са следните:

- Ракево - Градешница
- Ракево - Баурене
- Криводол - Осен
- Криводол - Фурен;
- Криводол - Враца

Към природните бедствия могат да се отнесат и екстремните температури. От една страна това са аномално ниски температури в зимния период – студове, от друга – аномално високи температури през лятото – горещини. Освен, че затрудняват ежедневната дейност на човека, екстремните горещини причиняват различни аварии и кризисни ситуации. Екстремните ниски температури и горещини могат да вземат и човешки жертви.

Като атмосферно явление градушките причиняват чувствителни загуби на аграрното производство и едновременно с това нанасят големи материални щети на сградния фонд и на стопанските постройки, а нерядко водят и до човешки жертви. Най-опасни са градовите шурмове, при които щетите, нанесени на селскостопанските култури на полето, възлизат от 50 до 100%. Градобитията, в техните екстремни проявления като отделни или серия от шурмове и като

акумулирани в един сезон събития имат бедствен характер и могат да повлияят съществено на икономическите резултати от селското стопанство и от там и на националната икономика. На територията на общината има изградена една ракетна площадка.

Опасност от свлачища и ерозия

През последното десетилетие статистиката показва увеличаване броя на свлачищата, които имат негативни последици за населението, инфраструктурата и икономиката на страната. Със Закона за устройство на територията, като превантивна мярка, е вменено задължението на Министерството на регионалното развитие да извършва дейности по регистриране и мониторинг на свлачищните райони в страната и на районите с ерозионни и абразионни процеси чрез държавните дружества за геозащита, формирани на териториален принцип.

Територията на Община Криводол не попада под риска на високи ерозионни и свлачищни процеси, но трябва да предвижда те да бъдат идентифицирани навреме, да се обозначат рисковите райони и поетапно да се предприемат инвестиционни мерки за укрепването на засегнатите зони. Тези явления са внезапно проявяващи се и трудно прогнозируеми по мащаб и направление за развитие. Със своята непредсказуемост такива процеси биха могли да застрашат сигурността на отделни части от територията на общината и жилищни комплекси, стопански и производствени сгради и техническата инфраструктура

На територията на Община Криводол няма регистрирани свлачища от „Геозащита-Плевен” ЕООД .

Превантивни мерки, които е необходимо да се предприемат са отвеждане на повърхностни води от мястото на свлачищния масив и укрепителни работи – изграждане на подпорни стени или заскаляване на участъците.

Опасност от ядрени или радиационни аварии

Въпреки строгите мерки за сигурност при работата на различните видове ядрени реактори и наличието на автоматизирани системи за управление, контрол и защита, практиката показва, че е възможно възникване на ситуации, които са съпроводени с аварийно изпускане на радиоактивни вещества в околната среда. Радиоактивно замърсяване би могло да се получи, както при аварийна ситуация в АЕЦ “Козлодуй”, съпроводена с изпускане в околната среда на радионуклеиди, така и при трансгранично радиоактивно замърсяване, вследствие на ядрена или радиационна авария в други страни, а също и при инциденти с транспортни средства, превозващи радиоактивни материали. През последните години се забелязва и тревожна тенденция на увеличаване в световен мащаб на опитите за злонамерено използване на радиоактивни източници за терористични цели.

Основната опасност от този вид аварии за общината се явява близостта на АЕЦ в гр. Козлодуй. От селищата в Община Криводол само с. Фурен попада в 30 км. зона за аварийно планиране.

Опасност от биологично замърсяване и заразяване (развитие на епизоотични пандемии и други епидемии, не само разпространявани чрез животни)

Съществуващите производствено-икономически условия, структурата на селското стопанство, географското разположение на страната, влошената международна епизоотична и епифитотична обстановка, търговията, вносът и износът с живи животни, продукти от животински и растителен произход са условия за възникване на огнища на биологично заразяване. Границите на биологичното

огнище се определят от специализирани противоепидемични и противоепизоотични формирования на компетентните ветеринарни власти, които в дадени условия действат синхронизирано, а тези на поразените растения се определят от фитосанитарните инспектори в Българска агенция по безопасност на храните. Масови заболявания от епидемичен и епизоотичен характер може да бъдат причинени и от нашествия на вредители /комари, кърлежи, хлебарки, плъхове и др./ и други подобни, причинени от природни сили.

Опасност от промишлени аварии и аварии при превоз на опасни вещества, материали и отпадъци, и автомобилни катастрофи

На територията на Република България работят предприятия, класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал”, както и „предприятия с нисък рисков потенциал”, съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях. Това са предимно предприятия от химическата промишленост, производство и търговия с взривни вещества, предприятия за нефтопреработка и търговия с петролни продукти и газ. На територията на Община Криводол няма предприятия, класифицирани и регистрирани като „предприятия с висок рисков потенциал“.

Големите промишлени аварии често имат тежки последствия върху населението и околната среда, освен това въздействието може да засегне територии извън самите обекти. Това подчертава необходимостта от висока степен на координация и подобряване на съществуващия контрол на опасностите от големи промишлени аварии, които включват опасни вещества и предприемане на подходящи превантивни действия за осигуряване на високо ниво на защита за населението и околната среда.

Потенциална опасност представляват и моторни превозни средства, преминаващи през територията на общината и превозващи опасни товари.

Опасност от терористична дейност

В Община Криводол има изготвен План за противодействие на тероризма и защитата при терористична дейност, в изпълнение изискванията на чл. 5 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност, чл. 6, ал. 3 от Закона за противодействие на тероризма, т. 2 от Решение № 669 на Министерски съвет от 02. 11. 2017 г. и т. 6 от Националния план за противодействие на тероризма. Планът на Община Криводол е съгласуван от съответните институции, съгласно изискванията на Закона за противодействие на тероризма, утвърден от Кмета на Община Криводол и е приет с Решение № 363/2018г. от Общински съвет Криводол. Предстои актуализация на горепосочения план съгласно Решение № 96 на МС от 29.01.2026г. за приемане на Национален план за противодействие на тероризма.

2. Мероприятия за намаляване риска от бедствия.

№	Мероприятия	Изпълнител	Срок
I. Прилагане на политика за провеждане на мероприятия за развитие капацитета на ръководния състав и служителите от администрацията за идентифициране и оценка на рисковете от бедствия, застрашаващи живота и здравето на населението и околната среда			
1.	Разработване на общинска програма за намаляване на риска от бедствия	ОбСНРБ	2026г.

2.	Разработване на Общинския план за намаляване на риска от бедствия	Кмет	Ежегодно, при промяна на информация
3.	Актуализиране на Общинския план за намаляване на риска от бедствия	Кмет	Ежегодно, при промяна на информация
4.	Преглед и запознаване с измененията на законната и подзаконната нормативна уредба в сферата на защитата при бедствия	ОбСНРБ,	Ежегодно, при всяка промяна
5.	Планиране и подпомагане в обучението за защита на населението и развитие на капацитета на служителите от общинска администрация	Кмет, Кметове на кметства, ОбСНРБ, с,,гл.експерт ”ОМП и ЗБ“	Ежегодно
6.	Създаване ефективен механизъм за координация и взаимодействие между общинска администрация, държавните институции и всички институции, имащи отношение и занимаващи се със защитата при бедствия	Кмет, Кметове на кметства, ОбСНРБ, гл.експерт ”ОМП и ЗБ“	Постоянен

II. Оценка, анализ и мониторинг на рисковете от възможни бедствия. Изграждане и поддържане на системи за мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване на населението при бедствия

1.	Изграждането на системи за прогнозиране, мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване на населението при бедствия	Дирекция „СА“	Постоянен До стартиране на програмата
2.	Установяване и картографиране на критичните инфраструктури и обектите им на територията на Община Криводол, създаване и поддържане на база данни за обектите .	Кмет, гл. експерт”ОМП и ЗБ”	Постоянен
3.	Превантивни дейности по поддържане проводимостта на речните корита и дерета с проблемни участъци в урбанизираната територия на Община Криводол	Кмет, Кметове на кметства, ,гл. експерт”ОМП и ЗБ“	Ежегодно
4.	Изграждане на подвижен пункт за управление с възможност за събиране на данни управление при бедствия	Кмет,гл. експерт”ОМП и ЗБ”	2026- 2030 г.

III. Изграждане на култура за защитата при бедствия на всички нива на управление в обществото и сред населението чрез провеждане на обучения и по-голяма публичност.

1.	Оказване на методически помощ при организиране на обученията в детските и учебни заведения за действия и защита при бедствия. Провеждане на тренировки по евакуация.	Директори на учебни, детски, социални заведения, Представители от РСПБЗН, БЧК	Ежегодно
----	---	--	----------

2.	Подготовка за защита при бедствия на ръководния състав и служителите от общинска администрация. Провеждане на тренировки по евакуация.	Кмет	Ежегодно
3.	Повишаване нивото на качество, компетентността и културата за управление при бедствия чрез обучения на членовете от Общинския съвет за сигурност и Общински Щаб за изпълнение на Плана за защита при бедствия.	Кмет	Ежегодно
IV. Планиране и реализиране на мерки за намаляване и управление на рисковите фактори и повишаване на готовността за реагиране и възстановяването при бедствия			
1.	Изграждане, рехабилитация и поддръжка на съоръжения за защита от вредното въздействие на водите и намаляване риска от наводнения.	Дирекция „СА”	2026-2030г.
2.	Изготвяне на годишни доклади за състоянието на защитата при бедствия на територията на Община Криводол	ОбСНРБ	Ежегодно
3.	Попълване състава на доброволно формирование като елемент от Единната спасителна система и осигуряване на сграден фон, оборудване и екипировка за ефективното му формирование	Кмет	Ежегодно
4	Провеждане със служителите от общинска администрация на тренировки за поведение, действия и защита при бедствия.	Кмет, Кметове на кметства, гл.експерт ”ОМП и ЗБ“	

Изготвил:

Петьо Дахлев - заместник-кмет

Отпечатано в 2 екз.

Екз.№ 1 – Община Криводол

Екз. №2- Областен съвет за намаляване риска от бедствия Враца